

דף ע.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' מעשר פ"ו ה"ה

זרעונים שהביאו שלישי ומרחן ועשרן ואחר כך זרען והוסיפו ואין זרעם כלה הרי זה ספק אם חיבין במעשר מדבריהם הואיל והוסיפו. או אין חיבין שהרי הזרע שעדין הוא קיים ולא אבד מעשר הוא. ואין אלו דומים לבצלים שהבצלים אין דרכן להזרע:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' מעשר פ"ו ה"ד

ליטרא מעשר טבול שזרעה והשביחה והרי היא עשר ליטרין חיבת במעשר. ואותה ליטרא מעשר עליה במקום אחר לפי חשבון. ליטרא בצלים שתקנם וזרעם אינו מעשר לפי חשבון התוספת אלא מעשר לפי כלו:

ש. כסף משנה: זרעונים שהביאו שלישי וכו'. מנחות פרק רבי ישמעאל (דף ס"ט:) שכולת שהביאה שלישי קודם לעומר ועקרה ושתלה בעי רבה לענין מעשר מאי ה"ד כגון דמרחינהו ועשרינהו ושתלינהו והוסיפו להו וכו'. א"ל אביי מאי שנא מכל חיטי ושערי דעלמא א"ל דבר שזרעו כלה לא מיבעיא לי כי קא מיבעיא לי דבר שאין זרעו כלה ואתינן למיפשטא מההיא דבצל דבסמוך ודחי התם היינו זריעתו הכא לאו היינו זריעתו ולא איפשיטא וד"ש רבינו ואין אלו דומים לבצלים וכו' כלומר ומש"ה לא פשטינן מבצלים:

ת. כסף משנה: ליטרא מעשר טבול שזרעה וכו'. בס"פ הנודר מן הירק (עלה נ"ח:) פירוש ליטרא מעשר טבל מעשר ראשון שלא הופרש ממנה תרומת מעשר חיבת במעשר כל עשר ליטרין ואותה ליטרא שנטע בן לוי כשאינה מעושרת אע"פ שעושרה עכשיו צריך לעשרה פעם שניה תרומת מעשר שהניח בן לוי אשתקד שלא הפריש ממנה מעשר עליה עשירית ליטרא ממעשר טבול לתרומת מעשר: כתב הראב"ד א"א נראה לי בדבר שאין זרעו כלה: ליטרא בצלים שתקנום וזרעום וכו'. שם (עלה נ"ז) פירוש שתקנה ועושרה כהלכתה וזרעה וגדלה מתעשרת לפי כולה אע"פ שכבר עישר מן העיקר והעיקר קיים ואינו כלה צריך להפריש מן הגידולין ומן העיקר לפי שבטלו גידולים את העיקר:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' תרומות פ"ה הט"ו

עֲצִיץ נְקוּב הָרִי הוּא כְּאֶרֶץ. * וְכִמָּה יֵהָא בְּנֶקֶב כְּדֵי שְׂרֵשׁ
 קָטָן וְהוּא פְּחוּת מְכֻזֵּית. זָרַע תְּבוּאָה בְּעֲצִיץ שְׂאִינוּ נְקוּב
 וְהִבִּיאָה שְׁלִישׁ וְאַחַר כֶּף נֶקְבוּ וְנִגְמְרָה הַתְּבוּאָה וְהוּא
 נְקוּב הָרִי הוּא כְּצוּמַח בְּשְׂאִינוּ נְקוּב עַד שְׂיִקְבְּנוּ קָדָם
 שְׂיִבִיא שְׁלִישׁ:

עין משפט ד.ה.

הרמב"ם הל' תרומות פי"א הכ"ו

שְׂבֻלַת שְׁהִיתָה בְּתוֹךְ הַכְּרִי - וּמֵרַח הַכְּרִי כָּלוּ הָרִי אוֹתָהּ
 הַשְּׂבֻלַת טָבֵל. הוֹאִיל וְנִמְרָחָה בְּתוֹךְ הַכְּרִי. שְׂתֻלָּה וְאַחַר
 כֶּף קָרָא עָלֶיהָ שֵׁם וְעֲשָׂאָה תְּרוּמָה הָרִי זֶה סֶפֶק תְּרוּמָה
 הוֹאִיל וְזָרְעָה. שְׂמָא פָּרַח הַטָּבֵל מִמֶּנָּה וְנִעְשִׂית כְּפִרוֹת

א. כסף משנה: עציץ נקוב הרי הוא כארץ. משנה ספ"ה דדמאי (משנה י'). ומ"ש וכמה
 יהא בנקב וכו' משנה ספ"ב דעוקצין (מ"י). ומ"ש והוא פחות מכזית בס"פ המצניע (דף
 צ"ו): זרע תבואה בעציץ שאינו נקוב וכו'. במנחות פ' ר' ישמעאל (דף ע') א"ל רבי חנינא
 בר מניומי לאביי עציץ [שאינו] נקוב מהו אי לא נקוב הא לא נקוב דילמא חזר ונקבו קא
 אמרת ומוכח התם שפירושו כמ"ש רבינו ואע"ג דלא איפשיטא התם איפשיטא בירושלמי
 פרק בתר' דמעשרות הלכה רביעית שאמרו עכשיו נקב:

ב. כסף משנה: שבולת שהיתה בתוך הכרי וכו'. במנחות פ' ר' ישמעאל עלה ע' בעי רבי
 אבהו שבולת שמרחה בכרי ושתלה וקרא עליה שם במחובר מהו כיון דמרחה טבלה
 לה כי קרא עליה שם קדשא לה או דילמא כיון דשתלה פקע לה טבלא מינה אמרו ליה
 רבנן לאביי א"כ מצינו תרומה במחובר לקרקע ותנן לא מצינו תרומה במחובר לקרקע אמר
 להו כי תניא ההיא לענין איחיובי מיתה וחומש דאי תלש ואכל תלוש הוא ואי גחין ואכיל
 בטלה דעתו אצל כל אדם ופירש"י שמירחה בכרי שהשוה אותה ברכת דזהו קביעותה
 למעשר וקרא עליה שם תרומה במחובר. מהו מי הויה תרומה או לא. א"כ דחל עליה שם
 תרומה וכו'. כי תניא ההיא דלא מצינו לענין לאחיובי מיתה וחומש. תלושה היא ואכתי
 במחובר לא אשכחנא לה. ואי גחין ואכיל כשהיא מחוברת בטלה דעתו אצל כל אדם ולא
 הויה אכילה עכ"ל:

שְׂעֵדִין לֹא נִגְמְרוּ. אֲבָל אִם עָשָׂאָה תְּרוּמָה קֹדֶם שִׁזְרַעְנָה
הָרִי זֶה תְּרוּמָה. לְפִיכָךְ אִם תָּלַשׁ מִמֶּנָּה וְאָכַל בְּמִזִּיד חֵיב
מִיתָה. בְּשׁוּגַג מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. וְאִם גָּחַן וְאָכַל בְּפִי
מִן הָאָרֶץ בְּטִלָּה דַעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם. שְׂאִין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם
בְּכָף. לְפִיכָךְ פָּטוּר מִן הַמִּיתָה וּמִן הַחֹמֶשׁ אִם הָיָה שׁוּגַג:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' שאר אבות הטומאה פ"ג ה"ז

מְעִי שֶׁל נְבִלַת הָעוֹף הַטָּהוֹר * שֶׁבִלְעוּ מִקְצָתוֹ בְּבֵית
הַבְּלִיעָה וּמִקְצָתוֹ בַּחוּץ לְתוֹךְ פִּיּוֹ אִם יֵשׁ בְּבֵית הַבְּלִיעָה
כְּזֵית הָרִי זֶה טָמֵא וְאִם לֹא טָהוֹר:

עין משפט ז. הרמב"ם הל' בלאים פ"ה ה"ז

גִּפְּן שִׁיבְשׁוּ הָעֵלִין שְׁלָה * וְנִפְלוּ כְּדֶרֶךְ שְׁתִּיבֵשׁ הַגֶּפֶן בִּימֵי
הַקָּר אָסוּר לְזָרַע בְּצִדָּה יָרֵק אוֹ תְּבוּאָה וְאִם זָרַע לֹא

ג. כסף משנה: מעי של נבלת העוף הטהור וכו'. כתב הראב"ד זו המימרא לא מצאתי בשום מקום וכו' בפרק רבי ישמעאל דאמר אילפא ביצי נבילת עוף טהור מקצתן בחוץ וכו' והתוספות כתבו בפרק רבי ישמעאל עלה ע' על הא דאילפא שר"ת מצא בספר ר"ג מעי נבלת עוף טהור מקצתו בחוץ וכו' ומפרש רבינו דהיינו לומר שאם יש בבית הבליעה כזית טמא ואף על פי שלפי זה קשה האי דמסיים בה מבחוץ אינו מטמא בגדים דמאי קמשמע לן י"ל דה"ק אף על פי שמקצתו בחוץ במקום שאינו מטמא קצתו אחר שהוא בבית הבליעה מטמא והר"י קורקוס ז"ל האריך להקשות על פירוש רש"י ופירוש רבינו תם ולהכריח פירוש רבינו:

ד. כסף משנה: גפן שיבשו העלים שלה וכו'. משנה בפרק שביעי. ומה שכתב הראב"ד א"א המשנה אמרה גפן שיבשה אסורה ואינה מקדשת גמרא ניחא בסיתוא וכו' אבל מכל זה שמעינן שאם יבשה לגמרי אינו אסור כלל. כלומר וה"ל לרבינו לפרש. ואני אומר דמדברי רבינו איכא למשמע הכי שכתב כדרך שתיבש בימי הקור לומר דוקא כשיבשה כדרך שתיבש בימי הקור שאפשר שלא יבשה לגמרי משום הכי אסור לזרוע בצדה אבל אם ניכר בה שיבשה לגמרי מותר לזרוע בצדה. וכך הם דברי רבינו בפירוש המשנה שכתב

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

קָדְשׁוֹ. וְכֵן הַזּוֹרֵעַ בְּעֶצֶיץ שְׂאִינוֹ נְקוּב הַמָּנַח בַּכֶּרֶם לֹא
קָדֵשׁ וּמִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מְרֻדוֹת. אֲבָל עֶצֶיץ נְקוּב הָרִי הוּא
בְּאֶרֶץ:

עין משפט זז. הרמב"ם הל' תרומות פ"ה הט"ז

הַתּוֹרָה מְפָרֶט הַגְּדֵלִין בְּאֶרֶץ עַל הַגְּדֵלִין בְּעֶצֶיץ נְקוּב אוֹ
מִפְּרֹת עֶצֶיץ נְקוּב עַל הַגְּדֵלִין בְּאֶרֶץ תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.
תָּרַם מִשְׂאִינוֹ נְקוּב עַל הַנְּקוּב תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה וַיִּחְזֹר
וַיִּתְּרֶם. תָּרַם מִן הַנְּקוּב עַל שְׂאִינוֹ נְקוּב תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה
וְלֹא תֹאכַל עַד שְׂיֻצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת מִמָּקוֹם
אַחֵר:

עין משפט טז. הרמב"ם הל' ביכורים פ"ו ה"ב

אֵין חִיבִין בְּחֻלָּה אֶלָּא חֲמִשָּׁה מֵינֵי תְּבוּאָה בְּלֶבֶד וְהֵם
הַחֲטִיץ וְהַשְּׂעוּרִים וְהַכֶּסֶמִּין וְשִׁבְלֵת שׁוּעַל וְהַשִּׁיפּוֹן
שֶׁנֶּאֱמַר 'בְּאֶכְלֶכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ'. וְאֵין קְרוּי לֶחֶם אֶלָּא פֶת
הַנֶּעֱשִׂית מֵאלוֹ אֲבָל הָעוֹשֶׂה פֶת אֶרֶץ אוֹ דִחַן וְכִיּוֹצֵא בָהֶן
מִן הַקְּטָנוֹת אֵינָן חִיבִין בְּחֻלָּה כָּלֵל:

וז"ל ומה שכתב גפן שיבשה שנפלו העלים שלה בתחלת החורף כאשר יקרה לגפנים ולא
ירצה לומר שיבשה לגמרי ואינו עושה פרי עכ"ל: וכן הזורע בעצין שאינו נקוב וכו' עד הרי
הוא כארץ. גם זה שם במשנה ומדקתני בעצין שאינו נקוב לא קידש ולא קתני מותר למד
רבינו דאיסורא מיהא איכא מדרבנן ומכין אותו מכת מרדות:
ה. כסף משנה: אין חייבים וכו'. משנה בריש חלה (משנה א):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

שו"ע יו"ד סימן שכד פעיף א

א. אין חיוב בחלה אלא מחמשת מיני דגן¹, ואין חייב אלא חמשת רבעים קמח והיא מדה שמחזקת מג' ביצים וחומש ביצה², וכשממלאים המדה קמח תהיה מחוקה ולא גדושה, ומשקל שיעור חלה הוא תק"כ דרהם מקמח חטים³.

הגה: כלי שמחזיק עשר אצבעות מאגודל של יד על עשר אצבעות ברום שלוש אצבעות ותשיעית אצבע בקירוב, הוא שיעור החלה.

וכן מדה שיש בה ז' אצבעות פחות ב' תשיעיות אצבע על ז' אצבעות פחות ב' תשיעיות אצבע ברום ז' אצבעות פחות ב' תשיעיות אצבע הוא העומר⁴ והוא שיעור חלה.

עין משפט י. הרמב"ם הל' ביכורים פ"ו ה"ו

כִּמְהָ שְׁעוֹר הָעֶסָה י' שְׁחִיבֶת בְּחֻלָּהּ. מְלֵא הָעֹמֵר קָמַח בֵּין מְאָחַד מִחֻמְשָׁה מִיָּנִים בֵּין מִחֻמְשָׁתָן כָּלָם מְצַטְרָפִין

1. ממשנה ריש מסכת חלה, ובמנחות דף ע'.
2. כמנין חל"ה בגמטריה מ"ג וחומש נרמז בה' של חלה. ש"ך ס"ק ב'.
3. ונתבאר באו"ח סי' תנ"ו, ועיין בפ"ת אות א' מהצל"ח בפסחים דף קט"ז ע"ב שכתב דהביצים שלנו נתקטנו ואין לברך על שיעור חלה עד שיהיה כפול דהיינו פ"ו ביצים, וכתב הפ"ת דכן נראה דעת הגאון.
4. והדבר פשוט שאלו המדות הם מרובעות ולא עגולות. ש"ך ס"ק ד'.
5. **כסף משנה:** כמה שיעור העיסה וכו'. פרק כיצד משתתפין (דף פ"ג ע"א) ת"ר ראשית עריסותיכם כדי עיסותיכם וכמה עיסותיכם כדי עיסת המדבר דכתיב והעומר עשירית האיפה הוא מכאן אמרו ז' רבעים קמח ועוד חייבים בחלה שהם שש ירושלמיות שהן חמש של צפורי ופירש"י שם ובפרק אלו עוברין האיפה ג' סאין כדיליף בפרק התודה והעומר עשירית של ג' סאין שהם י"ח קבין שהם ע"ב לוגין עשירית ע' לוגין ז' לוגין עשירית של שני לוגין חומש הלוג שהוא ביצה וחומשא והיינו דקאמר ז' רבעים ועוד ז' רבעי הקב דהיינו ז' לוגין ועוד ביצה וחומשא שהן שש ירושלמיות שהרי שש מדבריות נעשו חמש ירושלמיות נשאר לנו לוג מדברי וחומשו דביצה וחומשא הוי חומש הלוג ביצה חומש לחמש ביצים והחומש ביצה הוא תוספת לביצה הששית הרי לוג וחומשו והם נעשים לוג

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

לְשַׁעֲוֹר. וְכַמָּה הוּא שְׁעוֹר הָעֹמֵר שְׁנֵי קִבִּין פְּחוֹת חֲמֵשׁ.
 וְהִקָּב אֲרַבְעָה לֹּגִין. וְהֵלֹג אֲרַבַּע רְבִיעִיּוֹת וְהִרְבִּיעִית
 אֲצַבְעִים עַל אֲצַבְעִים בְּרוּם אֲצַבְעִים וְחֲצִי אֲצַבַּע וְחֲמֵשׁ
 אֲצַבַּע. וְכָל הָאֲצַבְעוֹת הֵם רַחֵב גּוּדֵל אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד.
 נִמְצְאוּ לְמַד שֶׁהַמָּדָה שְׁיֵשׁ בָּהּ עֶשְׂרֵה אֲצַבְעוֹת עַל עֶשְׂרֵה
 אֲצַבְעוֹת בְּרוּם שֶׁל אֲצַבְעוֹת וְתִשַּׁע אֲצַבַּע בְּקֶרֶב הוּא
 הָעֹמֵר. וְכֵן מָדָה שְׁיֵשׁ בָּהּ שֶׁבַע אֲצַבְעוֹת פְּחוֹת שְׁנֵי
 תְּשִׁיעֵי אֲצַבַּע עַל שֶׁבַע אֲצַבְעוֹת פְּחוֹת שְׁנֵי תְּשִׁיעֵי אֲצַבַּע
 בְּרוּם שֶׁבַע אֲצַבְעוֹת פְּחוֹת שְׁנֵי תְּשִׁיעֵי אֲצַבַּע הִיא מִדַּת
 הָעֹמֵר. וְשִׁתֵּי הַמָּדוֹת כְּאֶחָד הֵם עוֹלִים. וְכַמָּה מְכִילָה
 מָדָה זו כְּמוֹ אֲרַבְעִים וְשָׁלֹשׁ בֵּיצִים בֵּינוֹנִיּוֹת וְחֲמֵשׁ בֵּיצָה
 וְהֵם מְשַׁקֵּל שֶׁשָּׁה וְשָׁמוֹנִים סְלָעִים וְשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי סְלָע
 מְקַמַּח הַחֲטִים שְׁבַמְצָרִים. שֶׁהֵם מְשַׁקֵּל חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 וְעֶשְׂרִים זֶז מְזֻזֵי מְצָרִים בְּזִמְן הַזֶּה. וּמָדָה שֶׁמְכִילָה

ירושלמי שהרי ששה חומשים נעשו חמשה הרי עומר המדבר שש רבעים ירושלמיות וסאה צפורית עודפת על ירושלמית שתות מלבר כדאמרין בעירובין הרי עומר שהיה ששה רבעי ירושלמית נכנס בחומש צפוריים ומאחר ששבעה רבעי קב מדבריים וחומש הוי שיעור העיסה וכל רובע קב מהם הוא שש ביצים עולה מ"ג ביצים וחומש שיעור עיסה החייבת בחלה וע"פ זה יתבאר לך שמ"ש רבינו ששיעור העומר שני קבין פחות חומש הוא ע"פ המדה המדברית שהאיפה ג' סאין והסאה ששה קבין נמצאת האיפה י"ח קבין נמצאת עשיריתה שני קבין פחות חומש שהן ז' לוגין ועוד מדבריים שהם ה' לוגין צפוריים והיינו דתנן בפ"ק דעדיות חמשה רבעים חייבים בחלה שהלוג רביעית הקב הוא והרביעית אצבעיים על אצבעיים וכו'. ומ"ש שהם משקל תק"כ זוז מזוזי מצרים פירוש כל זוז היא משקל דרה"ם וכל סלע ד' דינרים וכל דינר ו' מעין נמצא כל דינר משקלו דרה"ם וחצי וכל סלע משקלו ששה דרה"ם נמצא פ"ו סלעים עולים תקי"ו דרה"ם ושני שלישי סלע הם ד' דרה"ם הרי תק"כ דרה"ם לפ"ו סלעים ושני שלישי סלע. ומ"ש כולם מצטרפין לשיעור. משנה בריש חלה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כַּמְשָׁקֶל הַזֶּה מְקַמַח הַחֲטִיּוֹת הַזֶּה בָּהּ מוֹדְדִין לְחֻלָּה בְּכָל מְקוֹם:

שו"ע יו"ד סימן שכד סעיף ב

ב. חמשת מיני תבואה מצטרפין ^ב שאם אין בעיסה אלא חמשת רבעים מחמשת המינים מצטרפין. במה דברים אמורים כשערבן קמח ^ל, אבל אם לש כל מין לבדו ואין בו שיעור ומדבקו למין אחר אין מצטרפין אלא בסדר זה:

החטים אין מצטרפין אלא עם הכוסמין, והכוסמין מצטרפין עם כל אחד מחמשת המינים.

השעורין מצטרפין עם הכל חוץ מעם החטים.

שיפון מצטרף עם השעורים וכוסמין, אבל לא עם שיבולת שועל או חיטים.

שיבולת שועל מצטרף עם שעורים וכוסמין ולא עם חיטים ושיפון, ולהרמב"ם כוסמין ושיבולת שועל ושיפון מצטרפין.

ג. אם לש כל מין ומין לבדו ויש בו כשיעור ורוצה להפריש ממין זה על זה אין מפרישין אלא כל מין על מינו.

כיצד, אין מפרישין חיטים על שום אחד מהם ולא משום אחד מהם על החיטים, כוסמין ושיפון מפרישין מזה על זה, וכן שיבולת שועל

כ. כיון דשם חיוב חלה על כולן שוה הרי אלו מצטרפין. ש"ך ס"ק ה'.

ל. ולא אותם אח"כ יחד, שכיון שלש אותן יחד כל העיסה נראית שוה כאילו היא ממין אחד. ש"ך ס"ק ז'.

וכתב הט"ז דה"ה אם עשה מכל מין עיסה בפני עצמה ועירב העיסות עד שנעשו גוף אחד מצטרפין כשאינ בכל אחת כשיעור חלה, ודוקא בדיבוק קל ע"י נשיכה בעלמא אין מצטרפין.

ושיעורים^מ מפרישין מזה על זה.

הגה: עירב קב מעיסה עם קב אחר מעיסה שאינו מינו וחלקו אח"כ, והוסיף על כל אחד רובע הקב ממינו שיהיה בכל אחת חמשת רבעים הקב לשיעור חלה, חייב בחלה כיון שלא נצטרפו כשהיו מעורבין^נ, אבל אם עירב קב קמח עם קב קמח ממיין אחר על דעת לחלקו לעיסות וחלקם, והוסיף על כל אחד רובע הקב ממינו פטור^ס מחלה.

עין משפט כ. הרמב"ם הל' מאכלות אפורות פ"י ה"ב

הַחֲדָשׁ כִּיצַד. ע כָּל אֶחָד מִחֲמֵשֶׁה מִיְּנֵי תְּבוּאָה בְּלֶבֶד אֲסוּר לֶאֱכֹל מִהַחֲדָשׁ שְׁלוֹ קֵדָם שִׁיקָרְב הָעֹמֵר בְּט"ז בְּנִיסָן שֶׁנֶּאֱמַר וְלֶחֶם וְקֹלֵי וְכֶרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ. וְכֹל הָאוֹכֵל כְּזֵית חֲדָשׁ קֵדָם הִקְרַבְתָּ הָעֹמֵר לִוְקָה מִן הַתּוֹרָה

מ. כתב הט"ז דנראה דאם יש בעיסה אחת כשיעור ובאחרת אין שיעור ורוצה לצרפה לעיסה הגדולה הרי נפטרה ע"י הצירוף, וגם אם יוסיף עליה אח"כ ג"כ פטורה כיון שנפטרה ע"י הצירוף ע"ש.

נ. ולא היה להם שעת חיוב עד עתה. ש"ך ס"ק ט'.

ס. כיון שבאו לידי חיוב פעם אחת ונפטרו כשחלקם, שוב אין חוזרין לידי חיוב חלה כדלקמן בסי' שכ"ו, והמהרש"ל כתב דיפריש חלה בלא ברכה.

ע. כסף משנה: החדש כיצד כל אחד מחמשת מיני תבואה בלבד אסור לאכול מהחדש שלו קודם שיקרב העומר. בריש חלה (פ"א מ"א) ובמנחות פרק ר' ישמעאל (דף ע') החיטין והשעורים והכוסמין והשיבולת שועל והשיפון הרי אלו חייבים בחלה ומצטרפים זה עם זה ואסורים בחדש מלפני הפסח. ומ"ש שנוהג בכל מקום. בסוף ערלה (פ"ג מ"ט) החדש אסור מן התורה בכל מקום ואע"ג דבספ"ק דקידושין (דף ל"ט) אמרינן דפלוגתא דתנאי היא פסק כסתם משנה. ובמנחות פרק ר' ישמעאל (דף ס"ח): אמרינן דרבנן דבי רב אשי סברי חדש בח"ל דאורייתא. ומ"ש בין בפני הבית בין שלא בפני הבית אלא שבזמן שיש מקדש משיקרב העומר הותר החדש בירושלים וכו' עד שאין ב"ד מתעצלין בו עד אחר חצות. משנה שם (דף ס"ח). ומ"ש ובזמן שאין ב"ה כל היום כולו אסור. משנה וגמרא שם פלוגתא ופסק כרבינא דבתרא טובא הוא. ומ"ש ובזמן הזה במקומות שעושים שני ימים טובים וכו'. גם זה שם פלוגתא ופסק כרבינא דבתרא טובא הוא וכך הם דברי הרי"ף בסוף פסחים:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

בְּכֹל מְקוֹם וּבְכֹל זְמַן בֵּין בְּאֶרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לְאֶרֶץ בֵּין
 בְּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שְׁלֹא בְּפְנֵי הַבַּיִת. אֶלָּא שְׁבֻזְמָן שֵׁשׁ
 מְקַדָּשׁ מִשִּׁיקָרָב הָעֵמֶר הֵתַר הֶחָדָשׁ בִּירוּשָׁלַיִם.
 וְהַמְקוֹמוֹת הֶרְחֹקִין מִתְּרִין אַחַר חֲצוֹת שְׁאִין בֵּית דִּין
 מִתְּעַצְלִין בּוֹ עַד אַחַר חֲצוֹת. וּבִזְמַן שְׁאִין בֵּית הַמְקַדָּשׁ
 כָּל הַיּוֹם כָּלוּ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה. וּבִזְמַן הַזֶּה בְּמְקוֹמוֹת
 שְׁעוֹשִׁין שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים הֶחָדָשׁ אָסוּר כָּל יוֹם י"ז בְּנִיסָן
 עַד לְעָרָב מִדְּבַרֵי סוּפְרִים:

שׁו"ע יו"ד סימן רצג סעיף א

- א. אסור לאכול חדש פ מתבואת חמשת המינים עד שיקרב העומר
 שהוא יום ט"ז בניסן ז, שנאמר "ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו עד
 עצם היום הזה".
- ב. היום שאין לנו עומר ק אסור כל יום ט"ז בניסן, ובחור"ל שעושין ב'
 יו"ט אסור כל יום י"ז ר עד תחילת ליל י"ח בניסן.

- פ. ממשנה ריש מסכת חלה, ובמנחות דף ע' ע"א. וחמשת מיני דגן הם: חטים, כוסמין,
 שעורים, שיבולת שועל, ושיפון.
- צ. במשנה מנחות דף ס"ח ע"א.
- ק. שם במשנה ובסוכה דף מ"א ע"א. וכתב הט"ז דעיסה שנילושה בשמרים של חדש
 אסורה כל העיסה, ולא מהני ביטול בששים משני טעמים א' כל דבר שעשוי לטעם
 לא בטיל אפי' באלף, ב' הו"ל דבר שיש לו מתירין ויש שלא נזהרים בזה וטעות בידם.
- ר. פלוגתא דאמוראי שם ופסקו הרי"ף והרא"ש בסוף פסחים כרבינא.

עין משפט ל. הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז הי"ג

אָסוּר לְקַצֹּר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל ש' מִן מַחְמֶשֶׁת מִיְּנֵי תְּבוּאָה
 קֹדֶם לְקַצִּירָתָהּ הָעוֹמֵר שֶׁנֶּאֱמַר 'רֵאשִׁית קְצִירְכֶם' שִׁיהִיָּה
 תְּחִלָּה לְכָל הַנִּקְצָרִים. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּקַצִּיר שְׂרָאוּי
 לְהָבִיא מִמֶּנּוּ עוֹמֵר. אָבֵל בֵּית הַשְּׁלַחִין שֶׁבְּעַמֻּקִּים הוֹאִיל
 וְאֵינוֹ רָאוּי לְהָבִיא מִמֶּנּוּ קוֹצְרִין אוֹתוֹ מִלְּפָנָי הָעוֹמֵר. אָבֵל
 לֹא יִגְדָּשׁ:

עין משפט מ. הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז הי"ד

תְּבוּאָה שֶׁהִשְׂרִישָׁה קֹדֶם הָעוֹמֵר הָעוֹמֵר מִתִּירָה. וְאִם לֹא
 אָסוּר לְקַצֹּרָהּ כְּדֶרֶךְ שְׂאֵסוּר לְאֲכִלָּה עַד שִׁיבּוֹא הָעוֹמֵר
 הַבָּא:

הרמב"ם הל' מאכלות אסורות פ"י ה"ד

כָּל תְּבוּאָה שֶׁהִשְׂרִישָׁה ח' קֹדֶם הַקְּרִבָּת הָעוֹמֵר אֵף עַל פִּי
 שְׂלֵא נִגְמְרָה אֶלָּא אַחַר שֶׁקָּרַב מִתְּרַת בְּאֲכִילָּה מִשְׁקָרַב

ש. כסף משנה: (יג-יד) אסור לקצור בארץ ישראל מין מחמשת מיני תבואה וכו' עד אלא
 יניחם צבתים צבתים. משנה במנחות פרק ר' ישמעאל (דף ע"א): ומ"ש קודם לקצירת
 העומר. יש לתמוה דבגמרא משמע דקודם הבאת העומר קאמר:

ת. כסף משנה: כל תבואה שהשרישה קודם הקרבת העומר וכו'. משנה בריש חלה (פ"א
 מ"א) ובמנחות פ' ר' ישמעאל (דף ע') אם השרישו קודם לעומר העומר מתירן ואם
 לאו אסורים עד שיבא העומר הבא ובגמ' (דף ע"א) מנין לעומר שמתיר בהשרשה וכו'
 (דכתיב) אשר תזרע משעת זריעה וכו' א"ה אע"ג דלא השרישה נמי א"ל סודני בשדה
 כתיב ואמרינן תו בגמרא (דף ע'): מאי קודם לעומר ר' יונה אמר קודם הבאת העומר רבי
 יוסי בר זבדא אמר קודם קצירת העומר ופסק רבינו כרבי יונה. ומ"ש ודין זה בכ"מ ובכל
 זמן מן התורה. כר' אליעזר בספ"ק דקידושין (דף ל"ט) דסתם לן תנא כוותיה בסוף ערלה.
 ומתבאר בפרק ר' ישמעאל. ומ"ש ובכל זמן. מתבאר פרק הנזכר:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

הַעֲמֹר. וְתָבוּאָה שֶׁהִשְׂרִישָׁה אַחַר שֶׁקָּרַב הָעֲמֹר אַף עַל פִּי שֶׁהִיְתָה זְרוּעָה קֹדֶם שֶׁקָּרַב הָעֲמֹר הָרִי זֹו אֲסוּרָה עַד שִׁיקָרַב הָעֲמֹר שֶׁל שָׁנָה הַבָּאָה. וְדִין זֶה בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל זְמַן מִן הַתּוֹרָה:

שו"ע יו"ד סימן רצג סעיף ג

ג. ד. תבואה שלא השרישה קודם ליום ט"ז בניסן, אסורה * עד שיעבור זמן עומר הבא.

הגה: סתם תבואה מותרת לאחר פסח מכח ספק ספיקא ², ספק משנה שעברה ואם תמצא לומר משנה זו, אולי נשתרשה לפני העומר.

הגה: מיני תבואה שזורעים ודאי לאחר פסח יש להחמיר אחר הקציר, אם לא שרוב התבואה באה ממקום אחר שזורעים קודם הפסח.

הגה: ה"ה במקום שהחורף נמשך גם אחרי הפסח וזורעים לאחר הפסח, יש להחמיר ולחוש.

אבל אין להורות לאחרים איסור במקום שרוב אכילתן ושתייתן ממינים אלו, כי מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין ³.

א. אבל אם נשרשה קודם העומר אע"פ שלא נקצרה עד אחר העומר, העומר מתירה. ש"ך. ונשרש קודם העומר היינו שזרעו אותה ג' ימים קודם. שם.

ב. ואע"פ שחדש יש לו מתירין ואפי' בספק ספיקא אסור, י"ל דדוקא בתערובות הדין כן אבל בנדון דשמא אין כאן איסור חדש כלל מהני ספק ספקא גם ביש לו מתירין. ש"ך. וצ"ע אם מרן מודה לספק ספקא זה של הרמ"א.

ג. והט"ז כתב דהטעם כיון שהוא שעת הדחק דחייו של אדם תלוי בו, אפשר לסמוך על ת"ק במשנה דאיסור חדש אינו נוהג בחו"ל, ובנה"כ הוכיח בראיות דאיסור חדש בחו"ל דאורייתא, ודלא כהט"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

דף ע:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ד ה"ג

כָּל הַמְשָׁקִין מְצַטְרְפִין ד' לְפָסֵל אֶת הַגְּוִיָּה לְרַבֵּיעִית. וְכָל
הָאֹכְלִין מְצַטְרְפִין לְכַבֵּיצָה לְטֵמֵא טִמְאַת אֹכְלִים. וְלִכְחָצִי
פָּרַס לְפָסֵל אֶת הַגְּוִיָּה. אֲפֹלוּ חָטָה עִם קֶמַח עִם בָּצֵק עִם
תְּאֵנָה וּבָשָׂר וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ הַכֹּל מְצַטְרֵף:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' טומאת אוכלין פ"ה ה"ד

וּמִנִּין לְשׁוֹמְרֵי אֹכְלִין ה' שֶׁהֵן מִתְטַמְּאִין עִם הָאֹכֵל כְּשֶׁהֵן
מְחַבְּרִין בָּהֶן שְׁנֵאמַר 'עַל כָּל זֶרַע זְרוּעַ אֲשֶׁר יִזְרַע' כְּדֶרֶךְ
שְׂבָנֵי אָדָם מוֹצִיאִין לְזִרְעָהּ. חֲטִים בְּשַׁעוּרֵיהֶן וּשְׁעוּרִים
בְּקִלְפֵיהֶן וְעֵדָשִׁים בְּקִלְפֵיהֶן. וְהוּא הַדִּין לְשָׂאֵר הַשׁוֹמְרִין:

עין משפט ג.

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ז ה"ו

אָסוּר לְקַצֵּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיֵּן מִחֲמִשָּׁת מִיָּנִי תְּבוּאָה קָדָם
לְקַצִּירַת הָעֶמֶר שְׁנֵאמַר 'רְאֵשִׁית קְצִירְכֶם' שִׁיהִיָּה תְּחִלָּה
לְכָל הַנִּקְצָרִים. בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּקַצִּיר שְׂרָאוּי
לְהָבִיא מִמֶּנּוּ עֶמֶר. אֲבָל בֵּית הַשְּׁלַחִין שֶׁבְּעַמֻּקִים הוּאִיל
וְאִינוּ רְאוּי לְהָבִיא מִמֶּנּוּ קוֹצְרִין אוֹתוֹ מִלְּפָנֵי הָעֶמֶר. אֲבָל
לֹא יִגְדָּשׁ:

ד. כסף משנה: כל המשקים מצטרפין וכו' וכל האוכלים מצטרפין וכו'. משנה פ"ד דמעילה:

ה. כסף משנה: ומנין לשומרי אוכלים וכו'. שם (דף קי"ז):

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com